

Araştırma Makalesi

Sosyal Hizmet Uzmanlarının Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutumlarının İncelenmesi¹

Ahmet TURUS

*Sorumlu Yazar, Adana İl Göç İdaresi Müdürlüğü
ahmetturus01@gmail.com, ORCID: 0009-0003-3065-016X*

Serdar AYKUT

*Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi
aykutserdar@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3317-0634*

Öz

Bu araştırmanın amacı, günümüzde artan sığınmacı karşıtlığından hareketle, sosyal hizmet uzmanlarının, Suriyeli sığınmacılara dönük tutumlarını incelemektir. Araştırmada örnekleme Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği üyeleri oluşturulmuştur. Araştırmaya 107 kadın, 35 erkek olmak üzere toplam 142 kişi katılmıştır. Anket tekniğinin kullanıldığı araştırma formunda demografik sorular ve "Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Bu ölçeğe ek olarak araştırmacı tarafından hazırlanan, sosyal hizmet uzmanlarının sahadaki tecrübelerine yönelik 18 sorudan oluşan sosyodemografik bilgi formu kullanılmıştır. Bulgulara göre Suriyelilere yönelik tutumların çeşitli değişkenlere göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık gösterdiği saptanmıştır. Araştırma bulgularından hareketle, genel olarak sosyal hizmet uzmanlarının Suriyeliler hakkında olumlu görüşe sahip oldukları, ılımlı çözüm üretme, haklarını savunma ve onlara yardımda bulunmada olumlu görüşe sahipken, hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etmede daha negatif tutuma sahip oldukları saptanmıştır. Sonuç olarak, Suriyeli sığınmacıların, sığınılan ülkedeki topluma uyumlarının sağlanması, ayrımcılık karşıtı uygulamaların güçlendirilmesi, hizmetlere hak temelli yaklaşımla erişmelerini sağlayacak sosyal politikaların planlanması desteklenmelidir.

Anahtar kelimeler: Sığınmacılarla ilgili tutumlar, sosyal hizmet uzmanları, suriyeli sığınmacılar, zorunlu göç
Jel Sınıflandırma Kodları: I30, J10, J60

Examining the Attitudes of Social Workers towards Syrian Refugees²

Abstract

The aim of this research is to examine the attitudes of social workers towards Syrian refugees, based on the increasing anti-refugee opposition. The sample of the study consisted of the members of the Social Workers Association. A total of 142 people, 107 women and 35 men, participated in the study. Demographic questions and the "Attitude Scale Towards Syrian Refugees" were used in the research form in which the questionnaire technique was used. In addition to this scale, a sociodemographic information form consisting of 18 questions about the experiences of social workers in the field, prepared by the researcher, was used. According to the findings, it was determined that attitudes towards Syrians showed a statistically significant difference according to various variables. Based on the research findings, it has been determined that social workers generally have a positive view of Syrians, have a positive view of producing moderate solutions, defending their rights and helping them, while they have a more negative attitude in appreciating the policy implemented by the government and the people. As a result, Syrian refugees should be supported to adapt to the society in the country of refuge, strengthen anti-discrimination practices, and plan social policies that will enable them to access services with a rights-based approach.

Keywords: Attitudes towards asylum seekers, forced migration, social workers, syrian refugees
JEL Classification Codes: I30, J10, J60

¹ Bu çalışma, yazar Ahmet Turus'un, ikinci yazar Serdar Aykut danışmanlığında hazırlanmış olduğu "Sosyal Hizmet Uzmanlarının Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenlere Göre İncelenmesi" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Extended abstract is presented at the end of the article.

Geliş Tarihi (Received): 11.08.2023 – Kabul Edilme Tarihi (Accepted): 18.09.2023

Atıfta bulunmak için / Cite this paper:

Turus, A. ve Aykut, S. (2023). Sosyal hizmet uzmanlarının suriyeli sığınmacılara yönelik tutumlarının incelenmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13 (3), 1082-1113. . DOI: 10.18074/ckuiibfd.1341313.

2. Literatür Araştırması

2.1. Sığınmacılara İlişkin Avrupa ve Türkiye'nin Tutumları

Avrupa Birliğine üye devletlerin, insan haklarını esas gaye edinmiş ve demokratik tutumları hedefine yerleştirmiş olmasına karşın yürütülen politikalar incelendiğinde, sığınmacılara dönük kapalı kapı politikası yürütmekte, yabancıları Avrupa'nın haricinde bırakmak için planlar ifa edilmektedir. Avrupa Birliğine üye ülkelerinin, sığınmacı kabul etmeden onları Avrupa harici bölgelere yerleştirmek ve desteklemek için onayladıkları ülkeler arasında Türkiye bulunmaktadır. Bunun en ciddi yolu ise Türkiye'ye maddi fon desteği vermektir. AB'nin verdiği maddi fon ile Türkiye'nin, sığınmacılara açık kapı politikası ile hudutlarını açarak, sığınmacıların Avrupa'ya gitmesini önlemek ve emniyetli bir yaşam oluşturulması gayesi yürüttükleri bir gerçektir (Hassoy, 2016, ss. 16-17). AB ülkeleri, Türkiye'nin Suriyeli bireylere yönelik yürüttüğü açık kapı politikasını pozitif bir yaklaşımla karşılarken, Suriyelilerin ülkemizin batı hudut tarafından AB ülkelerine geçmesinde olumsuz bir yaklaşıma sahiptir (Adil, 2020).

Türkiye'ye iltica eden Suriyeli bireyler ilk olarak hudut illerimizde açılan kamplara kabul edilmiştir. İç savaşın sürmesi nedeniyle vakit ilerledikçe kamplarda yaşayan bireyler artarak kamp nüfusu yabancıların gereksinimlerini gideremeyecek konuma gelmiştir. Bu olayların üzerine Suriyelilerin bir kısmı kamplardan ayrılarak kendi imkânlarıyla barınma gereksinimini gidermeyi başarmış, bir kısmı da huduttaki illerde hayatını sürdüren yakınlarının hanelerinde yaşamayı tercih etmiştir. Türkiye, kitlesel akının başından itibaren Suriyeli bireylere, "açık kapı politikasını" yürütmüştür. Bu bağlamda Suriye'deki iç savaşın cereyan etmesinin ilk dört yılında sığınmacıların ülkemize kabul edilme oranı %44 olmakla birlikte Türkiye, Suriye'ye sınırı bulunan tüm ülkeler içerisinde en fazla sığınmacıyı ülkesine almaya razı olan konuma gelmiştir (Tunç, 2015). Birleşmiş Milletler Yürütme Komitesi kararına göre, geçici koruma statüsü tanınmasında gerekli olan "kitlesel ilticanın varlığı" üzerinden konuşabilmek için uluslararası bir sınıra yönelik önemli bir ölçüde kişi hareketinin mevcut olması, bu hareketliliğin hızlı şekilde devam etmesi, iltica edilen ülkenin yürürlükte bulunan bireysel sığınma kriterlerini az vakitte ifa edemeyecek konuma gelmesi gerekmektedir. Bu şartların meydana gelmesi durumunda ivedi bir çözüm sunmak için geçici koruma kriterleri hayata geçmektedir. Sığınmacılara bireysel statü tanıma ile vakit yitirilmesine yol açmadan ifa edilebilen işlevsel bir çözüm metodu geçici korumadır. Türkiye'de 13.07.2023 tarihi itibarıyla geçici koruma statüsünde 3.329.516 Suriyeli sığınmacı barınmaktadır. Suriyeli sığınmacıların Türkiye'de en çok bulunduğu 5 il sırasıyla İstanbul, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay ve Adana'dır. Geçici Barınma Merkezlerinde hayatını sürdüren Suriyeli sığınmacı sayısı 65.008'dir. 2014-2023 yılları arasında üçüncü ülkeye yeniden yerleştirilen Suriyelilerin sayısı 22.854'tür. Suriyelilerin yeniden yerleştirildiği devletlerin başında Kanada, ABD, İngiltere ve Norveç gelmektedir (Göç İdaresi Başkanlığı, 2023).

2.2. Göç Alanında Çalışan Sosyal Hizmet Uzmanlarının Rol ve Görevleri

Sosyal hizmet, toplumun incinebilir ve dezavantajlı grubunda bulunan kişilere destek olunarak güçlenmesini, kişilerin yüksek faydasına önem verilerek refahı yüksek ve mutlu bir hayat sürmelerinin sağlanmasını, topluma uyum sağlamalarının kolaylaştırılmasını ilke edinmiş uygulamalı bir disiplindir. Tüm sığınmacıların kendine has bir kültürü ve yaşam biçimi mevcuttur. Bu nedenle sosyal çalışmacılar, sığınmacı bir müracaatçı ile çalışmadan önce müracaatçıyı, geldiği ülkedeki ve şu anda yaşadığı ev sahibi toplumun özelliklerini bütüncül bir yaklaşımla detaylı şekilde incelemelidir (Ünal ve Gedik, 2022).

İltica konusunda hizmet sunarken geneli bir sosyal çalışma bakış açısı, sorunları makro bağlamda çözmek için önemlidir. Çünkü sığınma konusu sadece bir devlet tarafından muhafaza edilme amacıyla yapılan bir müracaat ile kısıtlı değildir. Bu durumlar, göç sürecinde maruz kalınan bütün hadiseleri barındırır ve bazı sorunları beraberinde getirir (Güllüoğınar, 2012). Özellikle düşük iş gücü ve ağır iş şartlarına maruz kalma, kanunlardaki yetersizlikler ve yerel halkın kin ve nefret söylemleri sığınmacıları olumsuz etkilemekte sığınılan devlete uyum sağlanmasını zorlaştırmaktadır (Padilla, 1997). Bu kapsamlı hususları analiz ederken yine detaylı bir sosyal hizmet uygulamasına ihtiyaç vardır. Sosyal çalışmacıların rollerinden birinin “kaynak bulucu” olmasından hareketle, özel ihtiyaç sahibi olan kişilerin hak temelli yaklaşımla toplumdaki hizmetlere erişmelerine destek olmak temel sorumluluklardandır (Zastrow, 2014).

Sosyal hizmet mesleği, sığınmacıların yerel ya da milletlerarası kanunlarla birlikte edindikleri haklarının güvence altında olması ve kuvvetlendirilmesi, şu anki ihtiyaçlarının karşılanması, göç sürecinde pasif durumdan aktif bir pozisyona erişerek sosyal desteklerden hayatlarını tek başlarına idame ettirebilecek bir pozisyona ulaşmaları için bireylere destek olmaktadır. Sosyal çalışmacılar, psikolojik ve toplumsal sorunlara yönelik olarak sosyal destek sağlanması, sığınmacılara uzun süreli barınacak bir yer sağlanması, yemek ihtiyaçlarının, eğitim hayatına kazandırma, tıbbi problemlerle ilgili ihtiyaçların çözülmesi ve sosyal uyumun sağlanması çalışmalarının hız kazanması gibi ruhsal ve toplumsal ihtiyaçlar hususunda destek sağlamaktadır (Duyan, 2012). Sığınmacılar, göç etmelerine yol açan sorunlarının haricinde iltica ettikleri ülkelerde de farklı sorunlarla karşılaşır. Bu sebeple sığınmacılara dönük sosyal hizmet müdahalesi mikro, mezzo ve makro seviyelerde bir uygulamayla sürdürülmelidir. Yaşanan olaylar, farklı bakış açılarından irdelenerek, bütüncül bir açıdan değerlendirilerek sorunlardan kurtulmaya doğru gidilmelidir. Göçle ilgili meydana gelen tüm olayların arasında bir bağlantı bulunmasıyla birlikte göç sürecinde oluşan bir olay, diğer bir olayı etkilemektedir (Trevithick, 2000). Göç alanında hizmet sunan sosyal çalışmacılar; kaynak buluculuk, savunuculuk, danışmanlık, arabuluculuk rollerini uygulayarak bireyleri ve içinde bulunulan toplumu kuvvetlendirme çalışması yürütür. Sosyal çalışmacı, sığınmacıların karşılaştıkları güçlüklerle mücadele

edebilmelerine, stresle baş etme mekanizmasını güçlendirmeye yönelik uygulamalar yapabilmektedir (Buz, 2004).

3. Araştırma Metodolojisi

3.1. Hipotezler

-Türkiye’de Suriyeli sığınmacılar, maddi bir ağırlık, güvenlik sorunu ve ciddi bir demografik problem diye algılanmaktadır.

-Sosyal hizmet uzmanlarının tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir.

-Sosyal hizmet uzmanlarının tutumları Suriyeli sığınmacılarla çalışma deneyimine, çalıştıkları sığınmacı profiline, medyada çıkan haberlere, hukuki statülerini bilmelerine, gelirleri, inançları ve çalıştıkları kuruma göre farklılık göstermektedir.

-Sosyal hizmet uzmanlarının çoğunluğu Suriyeli sığınmacılara karşı negatif bir tutuma sahiptir.

-Suriyeli sığınmacılar, Türk toplumu tarafından sosyal dışlanmaya maruz kalmaktadırlar.

3.2. Veri Toplama Yöntem ve Araçları

Bu araştırmada, nicel araştırma türlerinden olan genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli uygulanmıştır. Araştırma, var olan herhangi bir değişime uğratmadan analiz yapma olanağı veren, bir durumu olduğu gibi incelemeyi amaçlayan tarama modeline uygun şekilde uyarlanmıştır. Genel tarama modelinde, çokça bulunan elemanlardan oluşan bir evrende, evrenle ilgili detaylı bir neticeye ulaşmak için evrenin bütünü ya da evrenden alınacak bir grup örnekleme yönelik tarama oluşturulmaktadır. İlişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken içerisinde birlikte bir değişim var ise bunun varlığını tespit etmeyi amaçlayan tarama yaklaşımıdır. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişme hâlleri ile değişimin olması durumunda bunun nasıl ortaya çıktığı saptanır (Karasar, 2012). Bu nicel araştırma metoduyla araştırmada, sosyal hizmet uzmanlarının tutumlarının farklı değişkenlere göre nasıl değiştiği, tutumlardaki değişikliklerin oluşumu ve bu değişimlere yol açan sebeplerin saptanıp kapsamlı şekilde yorumlanmıştır. Bu çalışmada, Suriyelilere dönük son zamanlarda ayrımcı ve damgalayıcı içerikli ifadelerin çoğalmasa gözleminden yola çıkılarak Türkiye’de en çok sığınmacı sayısı konumunda olan Suriyelilere dönük tutumun analiz edilmesi çalışması gerçekleştirilmiş olup metot olarak Latife Kabaklı Çimen ve Seher Ersoy Quadır tarafından (2018b) geliştirilmiş, 41 sorudan oluşan “Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçeğe ilave olarak araştırmacı tarafından hazırlanan, sosyal hizmet uzmanlarının sahadaki

deneyimlerine dönük 18 sorudan meydana gelen sosyodemografik bilgi formu da kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini sosyal hizmet uzmanları, örneklemini ise Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği üyeleri oluşturmaktadır. Veriler toplanmadan evvel üniversitenin etik kurulundan izin alınmıştır. Çalışmada bahsedilen ölçeğin kullanılmasına dönük izin ve ölçek sorularının tamamı, ölçeği oluşturan yazarlardan e-posta yoluyla elde edilerek ölçeği kullanma izni alınmıştır. Çalışmanın, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği üyelerine uygulanması için SHUDER genel merkezinden e-posta aracılığıyla izin alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Süreci

Araştırma 23.02.2023-06.04.2023 tarih aralığında gerçekleştirilmiş olup örneklemini Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği üyeleri oluşturmaktadır. Araştırmaya 107 kadın, 35 erkek olmak üzere toplam 142 sosyal hizmet uzmanı katılım göstermiştir. Anket tekniğinin uygulandığı çalışma formunda demografik sorular ve ölçeği geliştirenlerden gerekli onaylar alındıktan sonra “Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutum Ölçeği” yer almıştır. Aydınlatılmış onam formu anket sayfasının baş kısmına ilave edilmiştir. Bu ölçeğe ilave olarak araştırmacı tarafından oluşturulan, sosyal hizmet uzmanlarının sahadaki deneyimlerine dönük 18 sorudan meydana gelen sosyodemografik bilgi formu kullanılmıştır. Suriyeli sığınmacılara dönük tutumlarla alakalı gerçekleştirilmiş araştırmalardan oluşan bulgular incelenerek çalışmanın kuramsal çerçevesi meydana getirilmiştir. Çalışmada kullanılan ölçek ve sosyodemografik bilgi formu, Google Formlar aracılığıyla hazırlanmıştır. SHUDER’in WhatsApp, Instagram ve e-posta gruplarında araştırma linki paylaşılarak çevrimiçi anket metoduyla verilere ulaşılmıştır. Araştırma linki, geniş bir örnekleme ulaşılabilmesi için bu gruplarda, farklı tarihlerde 2 kez anımsatıcı ileti olarak paylaşılmıştır. Çalışma anketi, verilerin en kısa sürede elde edilmesi için katılımcıların yanıtlarında değişiklik yapamayacağı şekilde hazırlanmıştır. Çalışmada oluşan bulgular, farklı değişkenlere göre kapsamlı şekilde yorumlanmıştır. Araştırmada değişkenler arasındaki bağlantılar analiz edilmiş ve “Sosyal hizmet uzmanlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik tutumları farklı değişkenlere göre analiz edildiğinde nasıldır?” temel sorusunun cevabı incelenmiştir.

3.4. Veri Analizi ve Değerlendirilme Yöntemi

SHUDER üyelerinin “Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeği” puanları, ortalamalarına göre tablo yapılarak yorumlanmıştır. Bu ölçeğe ilave olarak araştırmacı tarafından hazırlanan sosyal hizmet uzmanlarının sahadaki deneyimlerine dönük 18 sorudan meydana gelen sosyodemografik bilgi formu da kullanılmıştır. Formlarla alakalı bilgiler aşağıda verilmiştir:

Kişisel Bilgi Formu: Araştırmaya katılım gösteren kişilerin demografik bilgilerini elde etmek için bireysel bilgi formu kullanılmıştır. Formda örneklem grubunun cinsiyet, yaşadığı şehir, eğitim durumu, medeni durum, çocuk sahibi olma

durumları, gelir seviyesi, ailedeki kişi sayısı, dini inanç düzeyini içeren sorulardan oluşmuştur.

Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeği: Üniversite talebelerinin Suriyeli sığınmacılarla alâkalı tutumlarını saptamak için Kabaklı Çimen ve Ersoy Quadir tarafından 2017’de tasarlanan ölçeğe aynı araştırmacılar tarafından Türkiye’de sığınmacılarla alâkalı yeni gelişmelerden hareketle başka maddeler de ilave edilmiş ve ölçekteki önerme sayısı 2018 yılında 25’ten 41’e yükseltilmiştir. Ölçek “Kesinlikle katılıyorum” = 5 puan, “Katılıyorum” = 4 puan, “Kararsızım” = 3 puan, “Katılmıyorum” = 2 puan, “Kesinlikle katılmıyorum” = 1 puan olmak üzere 5’li likert tipi şeklinde düzenlenmiştir. Ölçekte yer alan 41 önermenin 18 tanesi (7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 28, 34, 37, 38) ters sorudur ve puanlama tersinden yapılmıştır (Kabaklı Çimen ve Ersoy Quadir, 2018b).

Sosyodemografik Bilgi Formu: Araştırmacı tarafından oluşturulan, 18 sorudan meydana gelen, sosyal hizmet uzmanlarının saha deneyimlerini barındıran, sığınmacılara dönük tutumların çeşitli değişkenlere göre incelenmesine yardımcı olan, sosyal hizmet eğitimine ve literatürüne katkıda bulunacak sorulardan meydana gelmektedir.

Sosyal hizmet uzmanlarının Suriyeli sığınmacılara dönük tutumlarını tespit etmek için, “Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine” sosyal hizmet uzmanlarının verdikleri yanıtlar analiz edilerek, bu ölçeği meydana getiren 5 boyut olan; (1) Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma, (2) Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme, (3) Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma, (4) Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme ve (5) Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma çıkarımlarda bulunulmuştur. Negatif maddelerden meydana gelen “Suriyeli sığınmacılar hakkında olumsuz fikre sahip olma” boyutunda bulunan maddeler ters kodlanarak boyut “Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma” olarak düzenlenerek oluşan yüksek puanların olumlu fikre sahip olmak şeklinde yorumlanmıştır.

Verilerin analiz edilmesine başlamadan evvel, araştırmada bulunan değişkenlerin dağılımları incelenmiş ve bu değişkenlere ait bulguların normal dağılım gösterip göstermediğini analiz etmek amacıyla Kolmogorov-Smirnov ile Shapiro-Wilk testi neticelerine bakılmıştır. Normallik varsayımını test etmek amacıyla yapılan Kolmogorov-Smirnov ile Shapiro-Wilk testi neticelerinin istatistiksel açıdan anlamlı olduğu ($p < 0,05$) ve verilerin normal dağılım göstermediği saptanmıştır. Verilerin dağılımının normal olmadığı dikkate alınarak, analiz metodu olarak parametrik olmayan metotların kullanılması tercih edilmiştir. Çalışmada bulunan kayıp veriler için herhangi bir kayıp veri atama yöntemi tercih edilmeyerek, analiz esnasında kayıp veriler elenerek analize devam edilmiştir. Verilerin analizi SPSS 25 istatistik programı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

4. Bulgular ve Tartışma

4.1. Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Çalışma kapsamında toplamda 142 sosyal hizmet uzmanının yanıtları incelenmiş olup örneklem grubunun demografik değişkenleri kapsamında istatistiksel dağılımı analiz edilmiştir. Çalışmaya katılım gösteren sosyal hizmet uzmanlarının demografik nitelikleri şöyledir:

Tablo 1: Araştırmaya Katılanların Demografik Özellikleri

Cinsiyet	%75 Kadın		%25 Erkek					
Yaşanılan Şehir	%78 Büyükşehir		%22 Diğer					
Eğitim Seviyesi	%82 Lisans		%18 Lisansüstü					
Medeni Durum	%64 Bekar		%36 Evli					
Çocuk Sahibi Olma Durumu	%83 Çocuk sahibi değil		%17 Çocuk sahibi					
Pozisyon	%55 Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı		%30 Çalışmıyor					
Gelir Düzeyi	%62 Ortalama gelir düzeyi		%30'u Asgari ücret ve altı		%8 Ortalamanın üzerinde			
Dini İnanç Düzeyi	%47 Orta düzey		%21 Düşük düzey		%20 Yüksek düzey		%12 İnançsız	

4.2. Faktör Analizleri

Tablo 2: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Hangi Kurumda Çalıştıklarına Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

	Kurum Türü	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Kamu/Devlet (1)	61	44,78	12,093	2	,002	1-2
	Sivil Toplum Kuruluşu (2)	27	67,04				2-3
	Özel Sektör (3)	12	42,38				
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Kamu/Devlet (1)	61	45,54	10,329	2	,006	1-2
	Sivil Toplum Kuruluşu (2)	27	65,63				2-3
	Özel Sektör (3)	12	41,67				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Kamu/Devlet (1)	61	46,51	4,454	2	,108	-
	Sivil Toplum Kuruluşu (2)	27	60,50				
	Özel Sektör (3)	12	48,29				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Kamu/Devlet (1)	61	56,48	12,965	2	,002	1-2
	Sivil Toplum Kuruluşu (2)	27	33,43				2-3
	Özel Sektör (3)	12	58,54				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Kamu/Devlet (1)	61	49,69	,127	2	,939	-
	Sivil Toplum Kuruluşu (2)	27	51,76				
	Özel Sektör (3)	12	51,79				

Tablo 2 incelendiğinde, sivil toplum kuruluşlarında görev yapanlar ile diğer kurumlarda çalışanlara kıyasla Suriyelilere yönelik daha pozitif görüşü benimsedikleri, hükümetin ve halkın yürüttüğü politikayı takdir etme bakımından ise, sivil toplum kuruluşlarında çalışanlar hem kamu kurumunda görev yapanlara hem de özel sektörde çalışanlara kıyasla daha düşük puana sahiptir. Mültecilerle Dayanışma Derneği (2023) ile Koç ve Pahlı'nın (2022) çalışmalarında da benzer bulgular elde edilmiştir.

Tablo 3: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Gelir Durumuna Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

	Gelir Düzeyi	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Asgari ücret ve altı (1)	38	55,92	9,860	2	.007	1-2
	Ortalama gelir (2)	91	74,82				1-3
	Ortalamanın üzerinde (3)	13	93,77				
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Asgari ücret ve altı (1)	38	61,34	6,342	2	.042	1-3
	Ortalama gelir (2)	91	72,53				
	Ortalamanın üzerinde (3)	13	93,96				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Asgari ücret ve altı (1)	38	61,51	6,874	2	.032	1-3
	Ortalama gelir (2)	91	72,18				
	Ortalamanın üzerinde (3)	13	95,92				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Asgari ücret ve altı (1)	38	79,66	3,086	2	.214	-
	Ortalama gelir (2)	91	70,06				
	Ortalamanın üzerinde (3)	13	57,73				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Asgari ücret ve altı (1)	38	50,68	14,099	2	.001	1-2 1-3
	Ortalama gelir (2)	91	78,45				
	Ortalamanın üzerinde (3)	13	83,73				

Tablo 3 incelendiğinde, ortalama ekonomik düzeye sahip sosyal hizmet uzmanları, Suriyeli sığınmacılar konusunda daha pozitif bir düşünceye sahiptir ve Suriyeli bireylere yardımda bulunma konusunda daha pozitif görüşe sahiptir. Uzmanların, gelir seviyesi arttıkça sığınmacılara dönük tutumun da olumlu doğrultuda olduğu gözlenmiştir. Asgari ücret ve aşağısındaki gelire sahip olan katılımcılar, ortalama bir gelire sahip uzmanlara kıyasla Suriyeli sığınmacılar konusunda daha olumsuz bir tutuma sahiptir. Yetersiz gelir seviyesine sahip oldukça Suriyeli sığınmacıların ülkemizin ekonomisini negatif şekilde tesiri altına aldığını ve uzmanların sığınmacılara dönük olumsuz bir tutum geliştirmelerine neden olduğu düşünülmektedir. Bu bulgudan farklı olarak gerçekleştirilen diğer araştırmalarda gelir seviyesi ile Suriyeli sığınmacılara dönük tutumlar arasında keskin bir farklılığa ulaşılamamıştır (Kaygısız 2021; Kabaklı Çimen ve Ersoy Quadir, 2018).

Tablo 4: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Dini İnanç Düzeylerine Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

	İnanç Düzeyi	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	İnançsız (1)	21	94,81	8,391	3	,039	1-2
	Düşük düzeyde (2)	27	68,15				1-3
	Orta düzeyde (3)	68	65,47				
	Yüksek düzeyde (4)	26	71,92				
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	İnançsız (1)	21	91,21	6,610	3	,085	-
	Düşük düzeyde (2)	27	73,83				
	Orta düzeyde (3)	68	65,33				
	Yüksek düzeyde (4)	26	69,29				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	İnançsız (1)	21	84,64	3,879	3	,275	-
	Düşük düzeyde (2)	27	67,02				
	Orta düzeyde (3)	68	66,92				
	Yüksek düzeyde (4)	26	77,52				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	İnançsız (1)	21	46,83	13,635	3	,003	1-3
	Düşük düzeyde (2)	27	61,07				1-4
	Orta düzeyde (3)	68	78,76				
	Yüksek düzeyde (4)	26	83,27				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	İnançsız (1)	21	86,57	5,815	3	,121	-
	Düşük düzeyde (2)	27	64,46				
	Orta düzeyde (3)	68	66,59				
	Yüksek düzeyde (4)	26	79,48				

Tablo 4 incelendiğinde, dini inancı bulunmayan katılımcılar az ve orta seviyede dini inanca sahip katılımcılara kıyasla Suriyeli sığınmacılar konusunda daha pozitif bir düşünceye sahiptir. Dini inanç düzeyi fazlalaştıkça yardım etme fikrinin de olumlu tutuma yöneldiği görülmektedir. Bu bulgudan farklı olarak, Kabaklı Çimen ve Ersoy Quadir'in (2018a) araştırmasında örneklem grubun dini inanç seviyesi fazlalaştıkça sığınmacılarla alâkalı olumsuz bir tutum geliştirdikleri saptanmıştır. Çömez ve diğerleri (2017) tarafından yapılan çalışma, ev sahibi toplum ile Suriyeli bireyler arasında dini benzerlik bulunmasına rağmen ılımlı bir

ilişkinin kurulamadığı bulgusu ile de farklılık göstermektedir. Ayrıca düşük ve orta seviyede dini inanca sahip katılımcılar, inancı olmayan uzmanlara göre hükümetin ve halkın yürüttüğü politikaları takdir etme hususunda daha pozitif fikri savunmaktadır. Burada, dini inancı bulunmayan katılımcıların Suriyelilere dönük halkın misafirperver bir yaklaşımda olduğunu, iktidarın sığınmacılara yeteri kadar yardımda bulunduğunu ve daha çok yardımın yapılmaması gerektiğini savundukları tahmin edilmektedir. İnanç seviyesi arttıkça yardım yapılması düşüncesinde pozitif bir tutumun oluşması bulgusu ile Apak, 2014; Erdoğan, 2014; Gözübüyük ve Tamer, 2016; KONDA, 2016 ile benzer bulgulara ulaşılmaktadır.

Tablo 5: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Şu Anda Çalıştıkları Kurumdaki Statülerine Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

	Şu Anki Statü	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı (1)	73	75,92	6,071	2	,048	1-2
	Çalışmıyorum (2)	42	58,56				
	Diğer (3)	27	79,69				
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı (1)	73	73,63	3,548	2	,170	-
	Çalışmıyorum (2)	42	62,26				
	Diğer (3)	27	80,11				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı (1)	73	71,70	1,899	2	,387	-
	Çalışmıyorum (2)	42	65,83				
	Diğer (3)	27	79,78				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı (1)	73	63,28	6,054	2	,048	1-2
	Çalışmıyorum (2)	42	80,58				
	Diğer (3)	27	79,59				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Sosyal Hizmet Uzmanı / Sosyal Çalışmacı (1)	73	74,05	3,545	2	,170	-
	Çalışmıyorum (2)	42	62,14				
	Diğer (3)	27	79,15				

Tablo 5 incelendiğinde, sosyal hizmet uzmanı olarak görev yapan katılımcıların, Suriyeliler konusunda daha pozitif bir fikri savundukları ancak hükümetin ve halkın yürüttüğü politikayı takdir etmekte çalışmayan katılımcılara kıyasla daha negatif tutuma sahip oldukları görülmektedir. Burada katılımcıların, saha deneyimi bulunmayanlara kıyasla hükümetin sığınmacılara yeteri kadar yardımda bulunduğunu savundukları, halkın iyi bir ev sahibi olduğunu savunduğu ancak daha çok yardımın yapılması hususunda negatif bir tutumu benimsedikleri düşünülmektedir. Kaygısız'a (2021) göre sosyal hizmet bölümünü okuyan öğrencilerin, Suriyeli bireylerden bir kısmının iç savaşı bahane edip Türkiye'ye geçerli bir nedeni olmadan geldiklerini savundukları bulgusu ile çalışma tecrübesi olmayan uzmanların, sığınmacılara dönük olumsuz fikri benimsedikleri bulgusu benzerlik göstermektedir.

Tablo 6: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Suriyeli Sığınmacıların Türkiye’deki Hukuki Statüsü Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Sonuçları

Boyutlar	H. Statü Bilgisi	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	Z	p
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Yok	17	70,47	1198,00	1045,000	-,110	,912
	Var	125	71,64	8955,00			
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Yok	17	65,50	1113,50	960,500	-,646	,519
	Var	125	72,32	9039,50			
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Yok	17	66,97	1138,50	985,500	-,485	,628
	Var	125	72,12	9014,50			
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Yok	17	72,53	1233,00	1045,000	-,110	,912
	Var	125	71,36	8920,00			
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Yok	17	47,56	808,50	655,500	-2,616	,009
	Var	125	74,76	9344,50			

Suriyelilerin Türkiye’deki hukuki konumu hususunda bilgi sahibi olanların, Suriyeli bireylere yardımda bulunma hususunda daha pozitif bir tutumu benimsedikleri görülmektedir. Bu pozitif tutumun oluşmasında, sosyal hizmet eğitiminde verilen göç ile alakalı derslerin olması, göç alanında staj veya gönüllü bir çalışma geçmişine sahip olmak, geneli ve kültürel farklılık ağırlıklı sosyal hizmet uygulamaları içerikli derslerin sıklığı, sığınmacılarla çalışma tecrübesinin bulunması gibi faktörlerin tesiri olduğu tahmin edilmektedir (Tablo 6). Kırılıoğlu ve Gencer (2020); Kaygısız (2021); Salduz (2021) yaptıkları çalışmalarda sosyal hizmet eğitiminde göçle ilgili bir ders alan veya bu alanda çalışmalarda bulunan kişilerle sığınmacılara karşı tutum arasında pozitif bir ilişki saptanmıştır.

Hizmetinin ilk senesinde olan katılımcılar, 3-5 yıl hizmet senesi bulunanlara kıyasla hükümetin ve halkın yürüttüğü politikalar hususunda daha çok puana sahipken, Suriyelilere yardım yapma hususunda daha olumsuz tutuma sahiptir. Çalışma tecrübesi çoğaldıkça katılımcılar, sığınmacılara yönelik uygulanan politikaların eksikliğini hissederken, mesleğin ilk zamanlarında sığınmacılara dönük bir peşin hüküm içerisinde buldukları tahmin edilmektedir (Tablo 7). Göç alanında çalışan sosyal hizmet uzmanlarının, mesleğe başladıkları ilk zamanlarda vakaları yönetmekte zorluk yaşadıkları, etik açıdan kararsızlığa düştükleri ve bir süpervizörün desteğine gereksinimleri oldukları tespit edilmiştir (Artan, Özkan, Açıkgöz ve Salduz, 2018).

Tablo 7: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Mesleklerinde Geçirdikleri Süreye Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

	Mesleki Süre	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	0-1 yıl (1)	56	60,65	6,436	4	,169	-
	1-3 yıl (2)	30	78,47				
	3 - 5 yıl (3)	20	78,63				
	5- 10 yıl (4)	14	78,32				
	10 yıl + (5)	22	78,80				
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	0-1 yıl (1)	56	62,46	5,806	4	,214	-
	1-3 yıl (2)	30	84,07				
	3 - 5 yıl (3)	20	73,15				
	5- 10 yıl (4)	14	72,50				
	10 yıl + (5)	22	75,23				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	0-1 yıl (1)	56	67,52	3,908	4	,419	-
	1-3 yıl (2)	30	80,87				
	3 - 5 yıl (3)	20	72,68				
	5- 10 yıl (4)	14	58,07				
	10 yıl + (5)	22	76,34				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	0-1 yıl (1)	56	83,00	9,578	4	,048	1-3
	1-3 yıl (2)	30	64,27				
	3 - 5 yıl (3)	20	53,60				
	5- 10 yıl (4)	14	64,61				
	10 yıl + (5)	22	72,75				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	0-1 yıl (1)	56	59,49	11,524	4	,021	1-3
	1-3 yıl (2)	30	70,67				
	3 - 5 yıl (3)	20	89,35				
	5- 10 yıl (4)	14	74,54				
	10 yıl + (5)	22	85,05				

Tablo 8: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Suriyeli Sığınmacılarla Çalışma Deneyimine Sahip Olma Durumuna Göre Mann-Whitney U Sonuçları

Boyutlar	Deneyim	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	Z	p
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Evet	81	75,90	6148,00	2114,000	-1,470	,142
	Hayır	61	65,66	4005,00			
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Evet	81	75,40	6107,00	2155,000	-1,310	,190
	Hayır	61	66,33	4046,00			
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Evet	81	71,77	5813,50	2448,500	-,091	,928
	Hayır	61	71,14	4339,50			
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Evet	81	65,81	5330,50	2009,500	-1,907	,056
	Hayır	61	79,06	4822,50			
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Evet	81	80,27	6501,50	1760,500	-2,993	,003
	Hayır	61	59,86	3651,50			

Suriyeli bireylerle çalışma geçmişi olmayanlar hükümetin ve ev sahibi toplumun yürüttüğü politikayı daha çok olumlu bulurken, çalışma tecrübesine sahip katılımcıların yardım yapmaya daha yatkın oldukları belirlenmiştir. Bu durum, sığınmacılarla çalışma tecrübesi çoğaldıkça, sahada etkin bir şekilde sosyal hizmet müdahalesi yapılırken politikalarındaki eksikliğin farkına varılmasını sağladığı düşünülmektedir (Tablo 8). Kaygısız (2021) ve Salduz (2021) tarafından yapılan çalışmalarda, göç sahasında tecrübeye sahip olmakla sığınmacılara dönük tutumlar arasında olumlu bir bağlantı olduğu saptanmıştır.

Tablo 9: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Suriyelilere Yönelik Eğitim, Barınma, Sağlık Vb. Hizmetlerinin Türkiye’de Ücretsiz Şekilde Sağlanmasını Destekleyip Desteklememe Durumuna Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

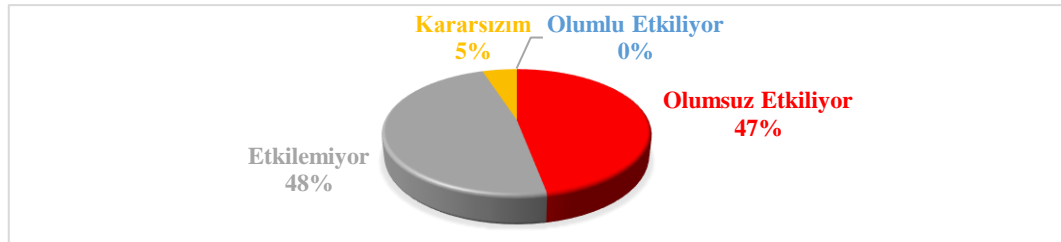
	Destek Durumu	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Desteklemiyorum (1)	47	36,60	76,063	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	57	106,15				1-3
	Kararsızım (3)	38	62,70				2-3
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Desteklemiyorum (1)	47	39,74	66,035	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	57	103,82				1-3
	Kararsızım (3)	38	62,30				2-3
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Desteklemiyorum (1)	47	40,62	62,577	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	57	103,21				1-3
	Kararsızım (3)	38	62,13				2-3
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Desteklemiyorum (1)	47	97,21	37,845	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	57	47,82				1-3
	Kararsızım (3)	38	75,21				2-3
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Desteklemiyorum (1)	47	53,76	22,280	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	57	90,16				2-3
	Kararsızım (3)	38	65,46				

Suriyeli bireylere sağlanan hizmetlerin ücretsiz şekilde verilmesinin gerekliliğini düşünen katılımcılar, Suriyeliler hususunda daha pozitif bir düşünceye sahip ve sığınmacılarla alâkalı ılımlı çözüm tasarlamak hususunda, hak savunuculuğu yapmakta ve yardım yapmakta daha pozitif düşünceye sahipken, hükümetin ve ev sahibi toplumun yürüttüğü politikayı onaylama hususunda daha olumsuz bir tutuma sahiptir. Bu hizmetleri desteklemeyen katılımcıların ise, hükümetin ve ev sahibi toplumun yürüttüğü politikayı onaylama bakımından daha olumlu bir tutuma sahip oldukları görülmektedir. Yani, Suriyeli sığınmacılara yapılan yardımları desteklemeyen katılımcıların, Suriyelilerin ev sahibi toplum ve hükümet tarafından yeteri kadar desteklendiğini savundukları saptanmıştır (Tablo 9). Benzer bir bulgu da Kahraman ve Nizam’ın (2016) araştırmasında elde edilmiştir.

Tablo 10: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Suriyelilere Yönelik Sosyal Uyum Yardımını Destekleyip Desteklememe Durumuna Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

	Destek Durumu	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Desteklemiyorum (1)	38	40,08	49,841	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	72	94,87				2-3
	Kararsızım (3)	32	56,23				
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Desteklemiyorum (1)	38	44,68	42,810	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	72	93,37				2-3
	Kararsızım (3)	32	54,14				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Desteklemiyorum (1)	38	40,28	55,523	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	72	96,47				2-3
	Kararsızım (3)	32	52,41				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Desteklemiyorum (1)	38	90,57	15,309	2	,001	1-2
	Destekliyorum (2)	72	59,13				
	Kararsızım (3)	32	76,70				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Desteklemiyorum (1)	38	57,47	14,213	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	72	84,01				2-3
	Kararsızım (3)	32	60,00				

Suriyeli bireyler hususunda pozitif düşüncüyü benimseme, sığınmacılarla alâkalı ılımlı çözüm tasarlama, haklarını savunma ve yardım yapma konularında destekleyenler ve desteklemeyenler arasında ve destekleyenler ile çekimsizler arasında destekleyen katılımcıların lehine belirgin bir nüans olduğu görülmektedir. Hükümetin ve ev sahibi toplumun yürüttüğü politikayı onaylama konusunda ise, desteklemeyen ve destekleyen katılımcılar arasında desteklemeyenlerin lehine belirgin bir nüans saptanmıştır. Sosyal uyum yardımını savunmayanların, ev sahibi toplumun misafirperver olduğunu ve iktidar tarafından Suriyelilere yeteri kadar yardım yapıldığını benimsediklerinden kaynaklı yardım etme hususunda negatif bir tutumu benimsedikleri tahmin edilmektedir (Tablo 10). Döner (2016); İçduygu (2017); Doğan (2019) ve Kaygısız (2021) tarafından yapılan çalışmalarda katılımcıların, Suriyelilere, ev sahibi halktan daha fazla yardım edildiği konusunda doğru bilinen yanlışların saptandığı bir bulgu elde edilmiştir. Karasu (2016) tarafından yapılan çalışmada, katılımcıların Suriyeli sığınmacıların hayat pahalılığına neden olduğunu, Öztürkler ve Türkmen (2015) katılımcıların, Suriyeli bireyleri maddi bir külfet diye nitelendirdiklerini saptamışlardır.

Şekil 1: Sosyal Hizmet Uzmanlarının Medyada Çıkan Haberlere Göre Etkilenme Durumuna Göre Dağılımı (%)

Tablo 11: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Sosyal Medyada Çıkan Haberlerden Etkilenme Durumuna Göre Mann-Whitney U Sonuçları

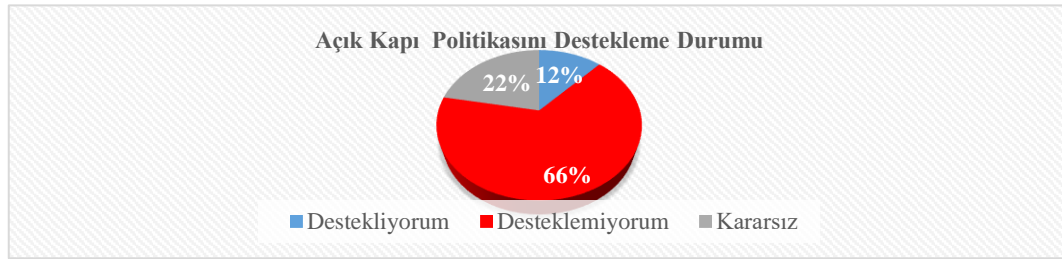
Boyutlar	Etkilenme Durumu	N	Sıra Ort.	Sıra Toplamı	U	Z	p
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Olumsuz etkiliyor	64	47,83	3061,00	981,000	-5,610	,000
	Etkilemiyor	70	85,49	5984,00			
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Olumsuz etkiliyor	64	50,56	3236,00	1156,000	-4,868	,000
	Etkilemiyor	70	82,99	5809,00			
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Olumsuz etkiliyor	64	51,63	3304,50	1224,500	-4,532	,000
	Etkilemiyor	70	82,01	5740,50			
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Olumsuz etkiliyor	64	78,16	5002,00	1558,000	-3,049	,002
	Etkilemiyor	70	57,76	4043,00			
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Olumsuz etkiliyor	64	53,95	3453,00	1373,000	-3,946	,000
	Etkilemiyor	70	79,89	5592,00			

Tablo 11 incelendiğinde, Suriyeli bireyler hususunda pozitif düşünceyi benimseme, Suriyeli bireylerle alâkalı ılımlı çözüm tasarlama, Suriyeli bireylerin haklarını savunma ve Suriyeli sığınmacılara yardım etme, “medyadan etkilenmeyen” katılımcıların lehine iken, hükümetin ve ev sahibi toplumun yürüttüğü politikayı onaylama konusunda medyadan negatif şekilde etkilendiğini savunan katılımcıların lehine olduğu görülmektedir. Medyadan negatif şekilde etkilenen katılımcıların, hükümetin Suriyeli bireylere yeteri kadar yardımda bulunduğunu ve ev sahibi halkın yeteri kadar misafirperver olduğunu düşündükleri, daha fazla desteğin verilmesi hususunda olumsuz bir tutuma sahip oldukları şeklinde yorumlanmıştır. Şekil 1’deki sosyal hizmet uzmanlarının, medyadan etkilenme durumları incelendiğinde, katılımcıların yaklaşık yarısının (% 47) medyadan negatif şekilde etkilendiği görülmektedir. Bu bulgudan yola çıkıldığında, katılımcıların peşin hükümlerinden kurtulup, her müracaatçıya eşit ve adaletli olarak insan hakları esaslı hizmet sağlanması gerektiği bakımından düşünüldüğünde tarafsız kalmaktan uzak bir tutumu benimsedikleri düşünülmektedir. Çalışmaya katılım gösteren sosyal hizmet uzmanlarının hiçbirinde medyadan pozitif şekilde etkilenme hâli olmadığı saptanmıştır. Yazılı ve görsel medyada, Suriyeli bireylere dönük yapılan haberlerin, sosyal medya kullananların tutumlarını negatif şekilde etkilediği çalışmalar mevcuttur (Özdemir ve Öner Özkan, 2016; Yazıcı, 2016; Sönmez ve Adıgüzel, 2017). Suriyeli bireylerin medyada siyasi bir nesne şeklinde yansıtıldığı araştırmalar da olumsuz içerikli ifadelerin yer aldığı çalışmalar arasındadır (Çağlar ve Özkır, 2014; Özdemir ve Öner Özkan, 2016; Uçak, 2017; Artar, 2019). Suriyeli sığınmacılardan dışlayıcı ve olumsuz içerikli ifadelerle söz edilen çalışmalar da mevcuttur (Kardeş, Banko ve Akman, 2017; Gölcü ve Dağlı, 2017; Boztepe, 2017;

Çambay, 2019). Bu araştırmalardan farklı olarak Pandır ve diğerleri (2015) ile Paksoy ve Şentöregil'in (2018) araştırmalarında, Suriyeli bireylerin medyada nasıl yer aldığı ile ilgili olumlu ve ılımlı içeriklerle söz edildiği saptanmıştır.

Tablo 12: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Suriyelilere Yönelik Uygulanan “Sınırlarda Açık Kapı Politikası” Konusunu Destekleyip Desteklememe Durumuna Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

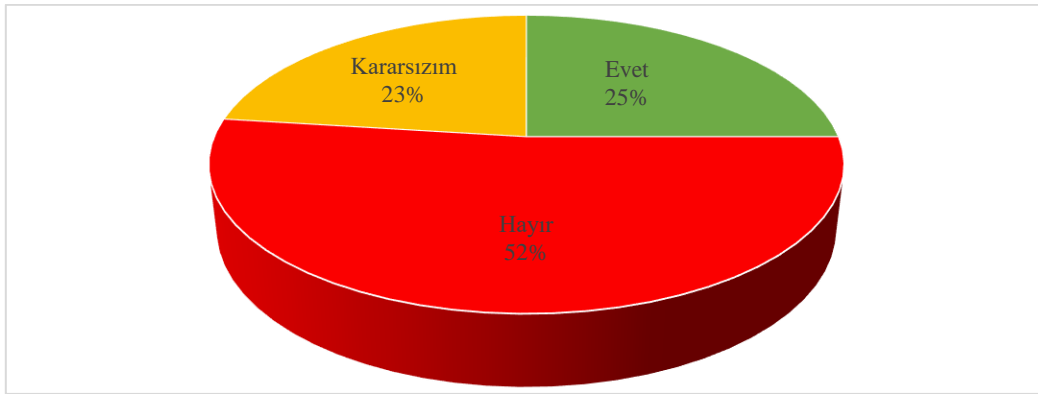
	Destek Durumu	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Desteklemiyorum (1)	95	57,29	36,456	2	,000	1-2
	Kararsızım (2)	30	93,55				1-3
	Destekliyorum (3)	17	112,00				
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Desteklemiyorum (1)	95	59,05	28,409	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	30	90,78				1-3
	Kararsızım (3)	17	107,06				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Desteklemiyorum (1)	95	57,43	35,720	2	,000	1-2
	Destekliyorum (2)	30	93,58				1-3
	Kararsızım (3)	17	111,18				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Desteklemiyorum (1)	95	79,78	11,738	2	,003	1-3
	Destekliyorum (2)	30	55,13				
	Kararsızım (3)	17	54,09				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Desteklemiyorum (1)	95	67,78	2,657	2	,265	-
	Destekliyorum (2)	30	77,05				
	Kararsızım (3)	17	82,50				

Şekil 2: Sosyal Hizmet Uzmanlarının Suriyelilere Yönelik Uygulanan “Sınırlarda Açık Kapı Politikası” Konusunu Destekleme Durumlarına Göre Dağılımı (%)

Tablo 12’deki bulgular, Suriyeli sığınmacılara dönük yürütülen açık kapı politikasını savunmayan sosyal çalışmacıların, iktidarın sığınmacılara yeterince yardımda bulunduğunu, halkın Suriyelilerin ihtiyaçları konusunda yeteri kadar misafirperver olduğunu ancak daha çok hassas davranılmamasını savundukları şeklinde yorumlanmıştır. Türkiye, Suriye’de baş gösteren iç savaşın başından bu yana Suriyelilere dönük, “açık kapı politikasını” uygulamıştır. Suriye’deki iç savaşın ilk dört yılında Suriyelilerin ülkemize gelmesinde kabul oranı %44 olmuş, Türkiye Suriye’ye sınırı bulunan milletler içerisinde en fazla sığınmacıyı bulduran ülke hâlini almıştır (Tunç, 2015). Güncel olarak uygulanan açık kapı

politikası neticesinde, ülkemize iltica edenlerin tam olarak savaş mağduru veya terörle bağlantısı olan şahıslar olduklarını tespit etmek hayli olanaksız bir hâl almıştır (Adil, 2020). Şekil 2 incelendiğinde, çalışmaya katılım gösteren 142 katılımcının çoğu (%66), Suriyeli bireylere dönük yürütülen açık kapı politikasında negatif bir tutuma sahip olduğu anlaşılmaktadır. Kardeş, Banko ve Akman'ın (2017) araştırmasında da benzer bir bulgu elde edilmiştir. Açık kapı politikasının sürmesi hâlinde düzensiz göçün zamanla çoğalacağı düşünülmekle birlikte örneklem gruptaki sosyal çalışmacıların ilticanın yasal yollarla yapılmasından yana oldukları tahmin edilmektedir.

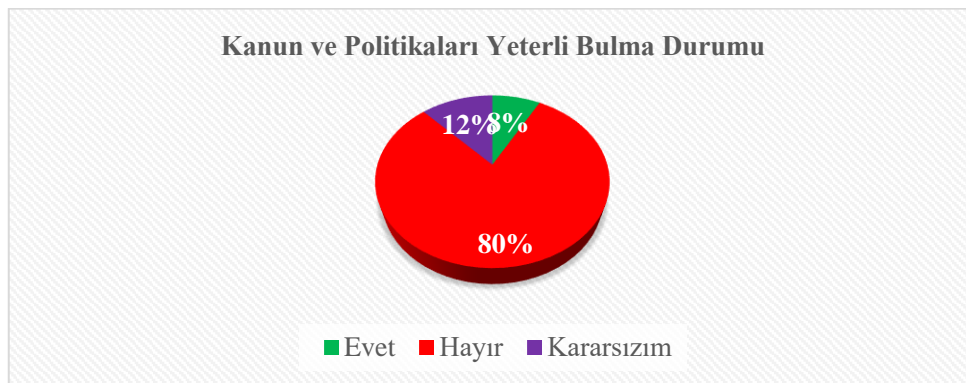
Şekil 3: Sosyal Hizmet Uzmanlarının Suriyelilerin Türkiye'ye Sosyal Uyumlarının Sağlanması Konusundaki Görüşlerinin Dağılımı (%)

Tablo 13: Suriyeli Sığınmacılarla İlgili Tutum Ölçeğine Ait Puanların Uzmanların Suriyelilerin Türkiye'ye Sosyal Uyumlarının Sağlanıp Sağlanamama Durumuna Göre Kruskal-Wallis Analizi Sonuçları

	Uyum Sağlanması	N	Sıra Ort.	χ^2	sd	p	Anlamlı Fark
Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma	Evet (1)	36	114,56	73,755	2	,000	1-2
	Kararsızım (2)	32	84,64				1-3
	Hayır (3)	74	44,87				2-3
Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Evet (1)	36	112,25	78,909	2	,000	1-3
	Kararsızım (2)	32	91,19				2-3
	Hayır (3)	74	43,16				
Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Evet (1)	36	103,88	54,354	2	,000	1-3
	Kararsızım (2)	32	90,44				2-3
	Hayır (3)	74	47,56				
Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Evet (1)	36	43,92	38,208	2	,000	1-3
	Kararsızım (2)	32	56,39				2-3
	Hayır (3)	74	91,45				
Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Evet (1)	36	91,51	14,355	2	,001	1-3
	Kararsızım (2)	32	73,92				
	Hayır (3)	74	60,72				

Tablo 13, Suriyelilerin Türkiye'ye sosyal adaptasyonlarının sağlanamayacağını savunan sosyal çalışmacıların, iktidarın Suriyeli sığınmacılara yeteri kadar yardımda bulunduğu ve ev sahibi halkın yeteri kadar misafirperver olduklarını ancak daha çok hassasiyetin gösterilmemesini savundukları hususunda olumsuz bir tutumu benimsedikleri şeklinde yorumlanmıştır. Diğer boyutlarda sosyal adaptasyonun sağlanacağını savunanlar, Suriyeli bireylere dönük olumlu bir tutum benimsemektedir. Şekil 3 incelendiğinde ise Suriyelilerin Türkiye'ye sosyal adaptasyonlarının sağlanması hususundaki fikirlerinin dağılımında, katılımcıların çoğunun (%52'si) sığınmacıların ülkemize adapte olamayacağını düşündükleri görülmektedir. Literatürde sığınmacıların ülkemize sosyal adaptasyonlarının sağlanamayacağını içeren benzer çalışmalar da mevcuttur (Çetin, 2017; Ankaralı ve diğerleri, 2017; Koçak ve Küçük, 2020; Kaygısız, 2021; Erdener, Alsancak, Atalay, Karataş, 2022; Yılmaz ve Günay, 2022). Döner (2016) ile Polat ve Kaya (2017) ise katılımcıların, Suriyelilerin giyimine ve kültürlerine karşı negatif bir tutum içerisinde olduklarını saptamıştır. Bu çalışmaların bulguları, örneklem grubunun Suriyelilerle birlikte yaşama hususunda olumsuz bir tutuma sahip olduklarını ve stigmaya maruz bırakma eğiliminde olduklarını göstermektedir.

Şekil 4 incelendiğinde, sosyal çalışmacıların, Suriyeli bireylere dönük ülkemizde yürütülen yasa ve politikaları yetersiz bulanların (%80) tamamına yakın olduğu görülmektedir. Bu durumda katılımcıların, yetkin bir meslek personeli bakış açısıyla hareket ederek Suriyelilere dönük yürütülmesi elzem olan toplumsal politikaların eksik olduğunu savundukları şeklinde yorumlanmıştır. Özdemir ve Öner Özkan (2016); Çetin (2017); Kabaklı Çimen ve Ersoy Quadir (2018b) tarafından yapılan araştırmalarda da benzer bulgular elde edilmiştir. Dolayısıyla çalışmada bahsi geçen sosyal çalışmacıların kanun ve politikaları yetersiz bulmalarının, literatürdeki araştırmalarla paralel olduğu ifade edilebilir.

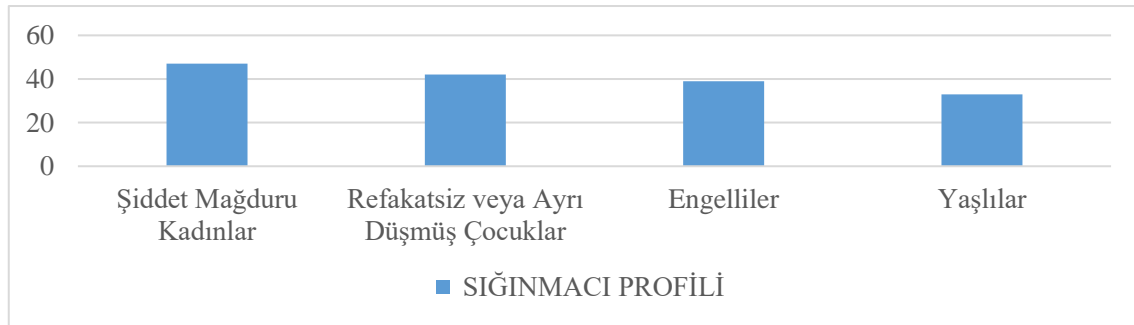

Şekil 4: Sosyal Hizmet Uzmanlarının Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Türkiye'de Uygulanan Kanun ve Politikaları Yeterli Bulma Durumuna Göre Dağılımı (%)

Tablo 14: Çalışılan Sığınmacı Profili Sayısı ile Tutum Arasındaki İlişkiye Ait Korelasyon Analizi Sonuçları

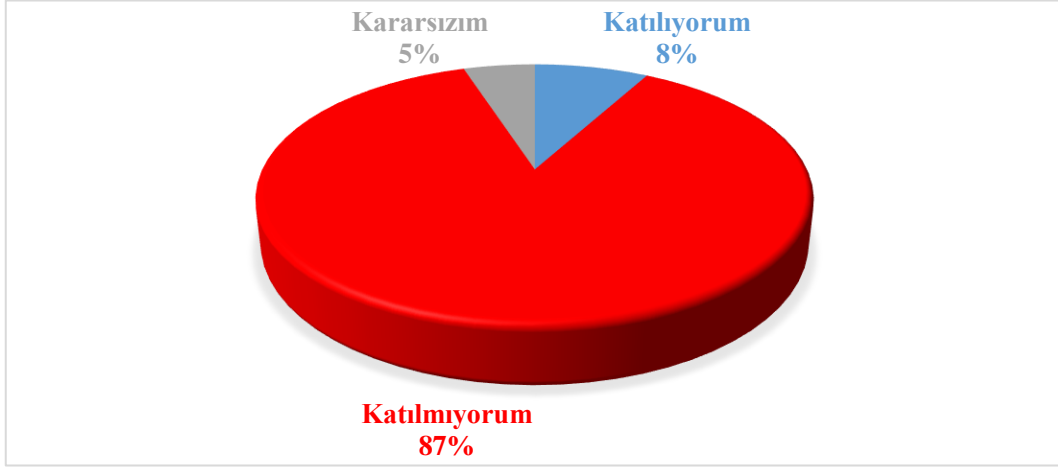
Suriyeli Sığınmacılara Yönelik Tutum					
	Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	Suriyeli sığınmacılar hakkında olumlu fikre sahip olma
Çalışılan Profil Sayısı	,289*	,303*	-,236*	,119	,273*

*p<.05

Şekil 5: Sosyal Hizmet Uzmanlarının Çalıştığı Sığınmacı Profillerinin Dağılımları (Kişi Sayısı)

Tablo 14 incelendiğinde, çalışılan profil sayısı çoğaldıkça Suriyeli bireylerle alâkalı ılımlı bir çözüm tasarlama, Suriyeli bireylere yardım desteği sunma ve Suriyeli bireyler hususunda pozitif bir düşünceye sahip olma tutumlarının da çoğalması beklenmektedir. Ancak bu nitelikler içerisindeki bağlantı az seviyededir. Sosyal çalışmacıların çalıştığı profil sayısı ile iktidarın ve ev sahibi toplumun yürüttüğü politikayı olumlu bulma boyutları arasında ise istatistiksel açıdan belirgin bir olumsuz bağlantı saptanmıştır. Yani çalışılan profil sayısı fazlalaştıkça iktidarın yeteri kadar yardımda bulunduğu ve Türk toplumunun yeteri kadar misafirperver olduklarını savundukları ancak bu gidişatı artık savunmadıkları şeklinde yorumlanmıştır. Bu bulgu, sığınmacılarla çalışma tecrübesi çoğaldıkça sahada etkin şekilde sosyal hizmet müdahalesi yapmanın, politikalarda eksiklik bulunduğunun farkına varılmasına katkı sağladığı şeklinde yorumlanmıştır. Kaygısız (2021) tarafından yapılan araştırmada, göç konusunda staj veya gönüllü çalışmalar yapan öğrencilerin tutumlarının daha olumlu olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 6: Sosyal Hizmet Uzmanlarının AB'nin Türkiye'ye Finansal Destek Sağlayıp Suriyeli Sığınmacıların Türkiye'de Kalmaları Yönündeki İfadelerine Katılma Durumuna Göre Dağılımı (%)

AB'ye üye ülkeler, Suriyeli sığınmacıları ülkesine alan devletlere Kasım 2014'te 3 milyar avro finansal fon sağlamıştır (Kap, 2014). Şekil 6 incelendiğinde, sosyal çalışmacıların önemli bir kısmının (%87), AB'nin Türkiye'ye finansal fon ile destekleyip Suriyelilerin ülkemizde yaşamaya devam etmeleri şeklindeki politika yürütmelerini savunmadığı belirlenmiştir. Suriyelilerin, Türkiye'de yaşamalarında olumsuz bir tutum barındıran araştırmalarda da benzer bulgulara ulaşılmıştır (Ünal, 2014; Öztürkler ve Türkmen, 2015; Budak, Sefa Demir, Tan ve Sarı, 2017; Mete, 2018; Ekici, 2019; Erdoğan, 2020; Kaygısız, 2021).

4.3. Ölçümlerin Güvenirliği Hakkında Bulgular

Ölçek maddeleri arasındaki iç tutarlılığı hesaplamak amacıyla Cronbach alfa katsayısı hesaplanmıştır. Tablo 15'te Suriyeli sığınmacılarla ilgili tutum ölçeğinin her bir alt boyutuna ilişkin Cronbach Alfa değerleri bulunmaktadır:

Tablo 15: Cronbach Alfa İç Tutarlılık Katsayıları

Faktör	Madde sayısı	Maddeler	Cronbach Alfa
Faktör 1: Suriyeli sığınmacılar hakkında olumsuz fikre sahip olma	15	7,10,11,13,14,15,16,17,18,19,21,22,34,37,38	.95
Faktör 2: Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme	5	29,30,31,32,33	.87
Faktör 3: Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma	6	3,4,23,24,25,27	.78
Faktör 4: Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme	3	1,5,8	.76
Faktör 5: Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma	2	35,36	.87

Psikolojik testlerde, elde edilen güvenilirlik katsayısının 0,70 üzerinde olması test puanlarının genel olarak güvenilirliği için uygun görülmektedir (Büyüköztürk, 2004). Güvenirlik için kestirilen Cronbach alfa değerleri Suriyeli sığınmacılar hakkında olumsuz fikre sahip olma için .95, Suriyeli sığınmacılarla ilgili ılımlı çözüm üretme boyutu için .87, Suriyeli sığınmacıların haklarını savunma için .78, Hükümetin ve halkın uyguladığı politikayı takdir etme boyutu için .76 ve Suriyeli sığınmacılara yardımda bulunma boyutu için .87 olarak kestirilmiştir. Bu neticeye göre, araştırmada yer alan ölçek için güvenilir neticelere sahip olduğunu söylemek mümkündür.

5. Sonuç ve Öneriler

Göç kavramı, maddi, toplumsal, fiziksel, psikolojik gibi çeşitli alanlarda ülkemizde mühim bir problem olmakta canlılığını korumaktadır. Mecburi şekilde yapılan göçün sığınmacılara negatif tesirleri çok fazladır. Sığınmacılar, mecburi şekilde yapılan göçün neticesinde şiddet ve istismarlara mağdur olmakta, savaşın yıpratıcı tesirlerine göre travma sonrası stres bozukluğu, depresyon, vefat etme korkusu yaşamakta, göç sürecinde türlü bulaşıcı rahatsızlıklara yakalanmakta, iltica edilen ülkede sosyal destek hizmetlerine erişmekte güçlük çekmekte, seks işçiliği, maddi eksikliklerden kaynaklı olarak türlü bedensel hastalıklar, toplumsal dışlanma, aile rollerindeki değişme meydana gelmesi gibi türlü problemlerle yüzleşilmektedir. Kamplardaki çadırlarda, enkaz olabilecek binalarda yaşam sürmeye, yetersiz beslenme ve yoksulluk koşullarında hayatını sürdürmek için çabalayan sığınmacılar, hastalıklardan kendilerini muhafaza etme ve sağlık hizmetlerine ulaşmaları hususlarında da güçlük yaşamaktadır. Sığınmacılara yürütülen emek istismarına, esas hak ihlallerine, nefret içerikli ifadeler ve dışlanmaya engel olmak, sağlıklı ve daha kaliteli bir hayat sunmak, tabiiyet, mezhep, ırk, toplumsal sınıf diye ayırmadan, vasıflı bir hizmet sağlamak için gayret göstermek gerekmektedir.

Sonuç olarak çalışmanın bulgularından yola çıkıldığında, genel olarak sosyal çalışmacıların Suriyeli bireyler hususunda pozitif fikre sahip oldukları, ılımlı çözüm tasarlama, haklarını savunma ve yardım etmekte pozitif düşünceye sahipken, hükümetin ve ev sahibi toplumun yürüttüğü politikayı yeterli bulmada daha olumsuz bir tutumu taşıdıkları saptanmıştır. Suriyeli bireylere yönelik tutumların incelenmesi çalışması, farklı sosyal ve demografik özellikteki sosyal hizmet uzmanlarına dönük gerçekleşmiş olup sosyal hizmet uzmanlarının Suriyeli sığınmacılara yönelik tutumların incelendiği ilk çalışma olma önemini taşımaktadır. Farklı nitelikteki sosyal hizmet uzmanlarından elde edilen veriler, birçok değişkene göre analiz edilerek tutumların tarafsız ve şeffaf bir şekilde farklı perspektiflerden kıyaslanmasına katkı sağlamıştır. Bu çalışmanın, Suriyeli sığınmacıların ülkemizdeki güncel durumlarını içermesi, göç olgusunun devamlı değişen bir niteliğe sahip olması ve tutumlarla alakalı güncel ve göç alanında bir gereksinim olduğu düşünülen bir çalışma olması sebebiyle Suriyeli sığınmacılarla ilgili sorunlara yönelik çözümler sunmak, toplumsal bilinç ile farkındalık kazandırılarak sosyal hizmet eğitime ve sosyal hizmet literatürüne katkı sunacağı düşünülmektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının Suriyeli sığınmacılara dönük tutumlarını analiz etmekle ilgili herhangi bir çalışma olmadığından elde edilen bulgular, literatürde bulunan sosyal hizmet, sosyal bilgiler vb. okuyan talebelerin, Türk halkının, sosyal medya kullanıcılarının tutumları ve Suriyeli sığınmacıların medyada nasıl temsil edildiğine yönelik yürütülen çalışmalarla kıyaslanmıştır.

Çalışmadan elde edilen bulgulara göre kabul edilen hipotezler: Türkiye’de Suriyeli sığınmacılar, ekonomik bir yük (87 kişi) güvenlik sorunu (70 kişi) ve ciddi bir demografik sorunu (88 kişi) olarak görülmektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının tutumları cinsiyetlerine göre farklılık göstermemektedir. Sosyal hizmet uzmanlarının tutumları Suriyeli sığınmacılarla çalışma deneyimine, çalıştıkları sığınmacı profiline, medyada çıkan haberlere, hukuki statülerini bilmelerine, gelirleri, inançları ve çalıştıkları kuruma göre farklılık göstermektedir. Reddedilen hipotezler ise şöyledir: Sosyal hizmet uzmanlarının çoğunluğu Suriyeli sığınmacılara karşı olumsuz tutuma sahiptir. Suriyeli sığınmacılar, Türk toplumu tarafından sosyal dışlanmaya maruz kalmaktadırlar. Yapılan çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda sahada yer alan sosyal hizmet uzmanlarına, politika yapıcılara, kurum yöneticilerine ve akademisyenlere aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Göç politikaları sosyal adaletsizliklerle mücadele edilecek şekilde yürütülmelidir. Bu çalışmaların odağında ve uygulama sürecinde sosyal hizmet uzmanları daha fazla yer almalıdır.

- Göç İdaresi Başkanlığınca koordinasyonu yürütülen, ücretsiz şekilde hizmet sunacak sosyal hizmet uzmanı, psikolog ve sosyologlardan oluşan Psikolojik Danışmanlık ve Sosyal Destek Ekibinin oluşturulması sağlanmalıdır.

- Göç İdaresi Başkanlığı tarafından, özel ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilen her sığınmacı aileye bir sosyal hizmet uzmanı atanarak, damgalama ile ayrımcılıklarla mücadelede hak savunuculuğu yapılması ve ülkemizdeki hizmetlere hak temelli yaklaşım ile kaynak bulucu rolleri kullanılarak daha aktif çalışmaların yapılması sağlanmalıdır.
- Sahada aktif olarak hizmet sunan, bireylerin ihtiyaçlarının tespitini doğrudan yapan sivil toplum kuruluşları ile devletin iş birliği içerisinde çalışması, sahada karşılaşılan eksikliklerin giderilmesi ve sığınmacılara hizmet sunan personellerin ayrımcılık ve damgalamaya karşı istikrarlı bir şekilde eğitilmesi konularında ortak çalışmalar yürütülmelidir.
- Sığınmacılara yönelik uygulanan mevcut kanun ve politikaların eksikliğini gidermek amacıyla sığınmacılarla çalışan kamu kurumları ve sivil toplum kuruluşlarındaki tüm sosyal hizmet uzmanlarından makro düzeyde çözüm önerileri Göç İdaresi Başkanlığına alınmalı ve değerlendirilmelidir.
- Sosyal hizmet uzmanları ile birlikte Suriyeli sığınmacılara hizmet sunan tüm meslek gruplarına Türkiye genelinde kapsamlı bir proje yapılmalı, bu projede Suriyeli sığınmacılarla çalışan meslek elemanlarının Suriyeli bireyler hakkındaki ön yargılarının giderilmesi ve toplumdaki doğru bilinen yanlışlarla mücadele edilmesi amacıyla bir bilgilendirme seti hazırlanmalıdır.
- Sığınmacıların Türkiye'ye uyumunu sağlamak amacıyla sosyal uyum politikaları genişletilmeli, ülkemize sığınmış kayıtlı olan her bireyin belediyeler, Göç İdaresi Başkanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı tarafından gerekli koordinasyon sağlanarak sığınmacıların Türkçe öğrenmesi yaygınlaştırılmalı ve kurumsallaştırılmalıdır.
- Suriyeli bireylerin, medyada nefret içerikli ifadelerle temsil edilmesini engellemek amacıyla sığınmacılarla ilgili "doğru bilinen yanlışlar" içerikli kamu spotları ve reklamlar yaygınlaştırılmalıdır.
- Sığınmacılara hizmet sunan sosyal çalışmacıların yabancı karşıtlığı konusundaki tutumları ve eğilimleri belirli periyotlarla incelenmeli, incinebilir grupta olan sığınmacıların sürecine zarar vermemek adına uzmanlara ayrımcılık karşıtı uygulamalar hakkında kapsamlı eğitimler verilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
- Sınır güvenliği artırılmalı, düzenli ve kontrollü göç politikası yürütülmelidir.
- Lisans eğitimlerinde göç olgusuyla ilgili derslerin yaygınlaştırılarak göç mevzuatı hakkında bilgilendirici içerik hazırlanmalı ve ön yargılardan arınarak her danışana eşit şekilde hizmet sunma bilinci geliştirilmelidir.

Kaynakça

- Adil, B. (2020). *Türkiye'nin göç yönetimi stratejisi ve Türkiye'de yaşayan Suriyelilere yönelik tutumlar: Ankara ili örneği* (Doktora tezi). Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kırıkkale.
- Ankaralı, H., Pasin, Ö., Karacan, B., Tokar, M., Künüroğlu, M., Çaça, M., Özislam, M. E. ve Şahingöz, N. B. (2017). Üniversite öğrencilerinin Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılara bakış açısı. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 122-132.
- Apak, H. (2014). *Suriyeli göçmenlerin uyumu ve gelecek beklentileri: Mardin örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mardin Artuklu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mardin.
- Arabacı, Z., Hasgül, E. ve Serpen, A. S. (2016). Türkiye'de kadın göçmenlik ve göçün kadın sağlığı üzerine etkisi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 16(36), 129-144.
- Artan, T., Özkan, A.O., Açıkgöz, N. ve Salduz, Ç. (2018). Göç alanında çalışan sosyal hizmet uzmanlarının süpervizyon gereksinimine bakış açılarının değerlendirilmesi. *Atlas International Refereed Journal on Social Science*, 4 (13), 1099-1109.
- Artar, F. (2019). Medyada sınıfsal temsil mücadelesi: Suriyeli mülteciler 'yardıma muhtaç' mı 'ucuz emek' mi? *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 22(2), 26-61.
- Boztepe, V. (2017). Televizyon haberlerinde Suriyeli mültecilerin temsili. *İlef Dergisi*, 4(1), 91-122.
- Budak, P., Sefa Demir, M., Tan, M. ve Sarı, M. (2017). Yerel halkın algısında Suriyeli sığınmacılar ve toplumsal etkileri: Elâzığ ili örneği. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 62, 543-564.
- Buz, S. (2004). *Zorunlu çıkış zorlu kabul mültecilik*. Ankara: SGDD Yayınları.
- Çağlar, İ. ve Özkır, Y. (2014). Suriyeli mültecilerin Türkiye basınında temsili. *Ortadoğu Yıllığı*, 10, 484-501.
- Çambay, S. (2019). Türkiye'deki Suriyeli mültecilerin dijital gazetelerdeki temsil sorunu. *Turkish Studies*, 14(1), 157-180. doi: 10.7827/TurkishStudies.14791.
- Çetin, S. (2017). *İzmir'deki yerel halkın Suriyeli sığınmacılara yönelik algısı* (Yüksek lisans tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Afyonkarahisar.

- Çömez Polat, F. ve Kaya, E. (2017). Bir ötekileştirme pratiği: Türkiye’de yaşayan Suriyelilere yönelik tutumlar. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(1), 38-48.
- Doğan, F. (2019). *Yabancı ile bir arada yaşama ve ötekileştirme: Mardin halkının bakışından Suriyeli sığınmacılar* (Yüksek lisans tezi). Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Aydın.
- Döner, H. (2016). *Suriyeli göçmenlerle yaşanan sorunlar üzerine sosyolojik bir araştırma: Hatay ili örneği* (Yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elâzığ.
- Duyan, V. (2012). *Sosyal hizmet: Temelleri, yaklaşımları, müdahale yöntemleri*. Ankara: SHUDER Genel Merkezi Yayınları.
- Ekici, H. (2019). Türk toplumunda Suriyelilere yönelik algılanan tehditler ve çözüm önerileri. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 1(44), 695-730.
- Erdener, M., Alsancak, F., Atalay, Z. ve Karataş, K. (2022). Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin Suriyeli bireylere yönelik tutumları. *Bilgin Kültür Sanat*, 174-185.
- Erdoğan, M. M. (2014). *Türkiye’deki Suriyeliler: Toplumsal kabul ve uyum araştırması*. Hacettepe Üniversitesi Göç ve Siyaset Araştırmaları Merkezi, Ankara.
- Erdoğan, M. M. (2020). *Suriyeliler barometresi 2019: Suriyelilerle uyum içinde yaşamın çerçevesi*. Ankara: Orion Kitabevi.
- Gölcü, A. ve Dağlı, A. N. (2017). Haber söyleminde ötekiyi aramak: Suriyeli mülteciler örneği. *Akdeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 28, 11-38. doi: 10.31123/akil.437410.
- Gözübüyük Tamer, M. (2016). Trabzon kamuoyunun geçici koruma kapsamındaki Suriyelilere bakış açısı. *Karadeniz Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 180-211.
- Güllüpmar, F. (2012). Göç olgusunun ekonomi politiği ve uluslararası göç kurmaları üzerine bir değerlendirme. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(4), 53-85.
- Hassoy, H. (2016). *Sığınmacılara İlişkin Genel Durum. Savaş, Göç, Sağlık*. Ankara: Türk Tabipler Birliği Yayınları, 16-19.
- İçduygu, A. (2017). Türkiye’deki Suriyeli sığınmacılar: “Siyasallaşan” bir sürecin analizi. *Toplum ve Bilim Dergisi*, 140, 27-42.

- Kabaklı Çimen, L. ve Ersoy Quadir, S. (2018a). Üniversite öğrencilerinin Suriyeli sığınmacılarla ilgili tutumlarının sivil katılımları bağlamında incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 1251-1273.
- Kabaklı Çimen, L. ve Ersoy Quadir, S. (2018b). Türk vatandaşlarının Suriyeli sığınmacılarla ilgili görüşleri: Konya ili örneği. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, 53(2), 327-345.
- Kahraman, F. ve Kâhya Nizam, Ö. (2016). Mültecilik hallerini mekân üzerinden okumak: Gaziantep örneğinde Türkiyelilerin gözünden Suriyeli kent mültecileri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(44), 808-825.
- Kap, D. (2014). Suriyeli mülteciler: Türkiye'nin müstakbel vatandaşları. *Akademik Perspektif Dergisi*, 1(3), 30-35.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemi*. İstanbul: Nobel Akademi Yayınları.
- Karasu, M.A. (2016). Şanlıurfa'da yaşayan Suriyeli sığınmacıların kentle uyum sorunu. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 995-1014.
- Kardeş, S., Banko, Ç. ve Akman, B. (2017). Sosyal medyada Suriyeli sığınmacılara yönelik algı: Bir sözlük değerlendirmesi. *Göç Dergisi*, 4(2), 185-200.
- Kaygısız, S. (2021). *Sosyal hizmet bölümü öğrencilerinin Suriyeli sığınmacılara yönelik tutumları* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.
- Kırlıoğlu, M. ve Gencer, T.E. (2020). Göçmen ve sığınmacılarla sosyal hizmet dersinin sosyal hizmet öğrencilerinin Suriyelilere yönelik algısına etkisi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 31(3), 1127-1152.
- Koç, F. ve Paslı, F. (2022). Geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik hizmet sunan sivil toplum kuruluşlarında görev yapan sosyal hizmet uzmanlarının deneyimleri. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(1), 133- 158. doi: 10.33417/tsh.950171.
- Koçak, M. C. ve Küçük, O. (2020). Suriyeli sığınmacıların toplumsal yaşamda konumlandırılışı: Trabzon örneği. *Journal of Humanities and Tourism Research*, 10(1), 130-142.
- KONDA. (2016). *KONDA barometresi: Suriyeli sığınmacılara bakış*. Erişim adresi: <https://konda.com.tr/rapor/51/suriyeli-siginmacilara-bakis>. Erişim tarihi: 17.05.2023.

- Mete, H. (2018). *Local peoples' perceptions on Syrian refugees in Turkey: The case of 'gün' groups* (Yüksek lisans tezi). İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi, Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Mültecilerle Dayanışma Derneği. (2023). *Basın açıklaması: Afette depremzede mültecilere yönelik tutumlar endişe verici*. Erişim adresi: <https://multeci.org.tr/2023/02/13/afette-depremzede-multecilere-yonelik-tutumlar-endise-verici/>. Erişim tarihi: 06.05.2023.
- Özdemir, F. ve Öner-Özkan, B. (2016). Türkiye'de sosyal medya kullanıcılarının Suriyeli mültecilere ilişkin sosyal temsilleri. *Nesne Dergisi*, 4(8), 227-244.
- Öztürkler, H. ve Türkmen, G. (2015). Suriyeli mültecilerin Türkiye'ye ekonomik etkileri: *Sentetik bir modelleme*. Ankara: Ortadoğu Stratejik Araştırmalar Merkezi.
- Padilla, Y. (1997). Immigrant policy: Issues for social work practice. *Social Work*, 6(42), 595-606.
- Paksoy, A. F. ve Şentöregil, M. (2018). Türk basınında Suriyeli sığınmacılar: İlk beş yılın analizi (2011-2015). *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 11(1), 237-256.
- Pandır, M., Efe, İ. ve Paksoy, A. (2015). Türk basınında Suriyeli sığınmacı temsili üzerine bir içerik analizi. *Marmara İletişim Dergisi*, 24, 1-26. doi: 10.17829/midr.20152419995.
- Salduz, Ç. (2021). *Çokkültürcü sosyal hizmetin geçici koruma altındaki Suriyelilere ilişkin uygulamalar kapsamında değerlendirilmesi* (Yüksek lisans tezi). İstanbul Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. İstanbul.
- Sönmez, M. E. ve Adıgüzel, F. (2017). Türkiye'de Suriyeli sığınmacı algısı: Gaziantep şehri örneği. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(3), 797-807.
- Trevithick, P. (2000). *Social work skills*. Buckingham/Philadelphia: Open University Press.
- Tunç, A. Ş. (2015). Mülteci davranışı ve toplumsal etkileri: Türkiye'deki Suriyelilere ilişkin bir değerlendirme. *Tesam Akademi Dergisi*, 2(2), 29-63.
- Göç İdaresi Başkanlığı. (2023). *Geçici koruma istatistikleri*. Erişim adresi: <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>. Erişim tarihi: 21.07.2023.

- TÜİK (2019). (Türkiye İstatistik Kurumu). *Uluslararası göç istatistikleri*. Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Uluslararası-Göç-İstatistikleri-2019-33709>. Erişim tarihi: 13.06.2021.
- Uçak, O. (2017). Göç hareketleri ve medyada göçmen haberleri. *Yeni Medya Elektronik Dergisi*, 1(3), 242-254.
- UNHCR (2020). (United Nations High Commissioner for Refugees). Erişim adresi: <https://www.unhcr.org/tr/unhcr-turkiye-istatistikleri>. Erişim tarihi: 13.06.2021.
- Ünal, R. ve Gedik, M. (2022). Türkiye’de göç yönetimi ve sosyal hizmet bakış açısından değerlendirilmesi. *Toplumsal Politika Dergisi*, 3(1), 52-70.
- Ünal, S. (2014). Türkiye’nin beklenmedik konukları: “Öteki” bağlamında yabancı göçmen ve mülteci deneyimi. *Journal of World of Turks*, 6(3), 65-89.
- Yazıcı, T. (2016). Yeni medyanın nefret dili: Suriyeli mültecilerle ilgili Ekşi Sözlük örneği. *Global Media Journal TR Edition*, 7(13), 115-136.
- Yılmaz D. ve Günay M. A. (2022). Türk toplumunda Suriyeli sığınmacı algısı. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 117-139.
- Zastrow, C. (2014). *Sosyal hizmete giriş*. Ankara: Nika Yayınevi.

Etik Beyanı: Yazarlar, bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu beyan etmektedir. Çalışma için Çankırı Karatekin Üniversitesi Etik Kurulu’nun 03.01.2023 tarihinde yapılan toplantısında onay verilmiştir. Bilimsel etik konuları ile ilgili aksi bir durumun tespiti halinde tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına ait olup, Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi’nin hiçbir sorumluluğu bulunmamaktadır.

Examining the Attitudes of Social Workers towards Syrian Refugees

Extended Abstract

1. Introduction

Due to environmental compelling reasons such as wars, natural disasters, financial crises, stigma, exclusion, and persecution that occur today, individuals may have to migrate to other countries where there are no dangers to be in welfare and security. Regardless of the reason for migration, the phenomenon of migration affects all people medically, spiritually and socially. Factors leading to forced migration and living conditions of the states of asylum, attitudes and behaviours of the host society towards asylum seekers and opportunities for asylum seekers to access basic services are among the factors affecting the social adaptation process of asylum seekers (Arabacı, Hasgül, & Serpen, 2016). In our country, there are 3.65 million Syrian asylum seekers with temporary protection status and 330,000 individuals who apply for international protection from Iraq, Iran and Afghanistan (UNHCR, 2020). In this study, the attitudes of the members of the Social Workers Association towards Syrian refugees were examined, starting from the increasing anti-refugee opposition. In this direction, the concept of migration, concepts related to immigration, attitudes of Europe and Turkey towards asylum seekers, the effects of migration on asylum seekers, and the duties of social workers working in the field of migration constitute the literature research; The study was concluded with the method, findings-interpretation and conclusion.

2. Method

The research was carried out between 23.02.2023 and 06.04.2023 and the sample group consists of the members of the Social Workers Association. A total of 142 social workers, 107 women and 35 men, participated in the study. In the research form in which the questionnaire technique was used, the "Attitude Scale Towards Syrian Refugees" was included after demographic questions and necessary approvals were obtained from the developers of the scale. An informed consent form is attached to the beginning of the survey link. In addition to this scale, a sociodemographic information form consisting of 18 questions about the experiences of social workers in the field, prepared by the researcher, was used. The theoretical part of the research was formed by analyzing the data obtained from the studies on attitudes towards Syrian refugees. Before the data were collected, approval was obtained from the university's ethics committee, and the necessary institutional permission was obtained from the Social Workers Association (SHUDER) to carry out the research. The scale and sociodemographic information form applied in the study were created in the Google Forms section. Data were obtained by online survey method by sharing the survey link in SHUDER's WhatsApp, Instagram and e-mail groups. The survey link was shared with these groups as a reminder message twice on different dates in order to reach a wide sample in the research. The research questionnaire was arranged in such a way that the participants could not change their answers in order to collect the data quickly. The findings obtained from the research were interpreted in detail according to various variables. In the study, the relations between the variables were examined and "How are the attitudes of social workers towards Syrian refugees when examined according to different variables?" The answer to the basic question has been examined. The analysis of the data was carried out using the SPSS 25 statistical program.

3. Results and Discussion

As a result, based on the findings of the study, it was determined that while social workers generally have a positive opinion about Syrian individuals, they have a positive attitude towards designing a moderate solution, defending their rights and helping them, they have a more negative attitude in finding the policy carried out by the government and the host society sufficient. The study of

examining the attitudes towards Syrian individuals was conducted with social workers with different social and demographic characteristics, and it has the importance of being the first study to examine the attitudes of social workers towards Syrian refugees. The data obtained from social workers of different qualifications were analyzed according to many variables and contributed to the comparison of attitudes from different perspectives impartially and transparently. Since this study includes the current situation of Syrian refugees in our country, the phenomenon of migration has a constantly changing quality, and it is a current study related to attitudes and is thought to be a necessity in the field of migration, it is aimed to provide solutions to the problems related to Syrian refugees, to raise awareness with social awareness and to social work education and training. It is thought that it will contribute to the social work literature.

4. Conclusion

In line with the findings obtained from the study, the following suggestions are offered to social workers, policy makers, institutional managers and academicians in the field: By appointing a social worker to each refugee family identified as having special needs by the Directorate of Immigration Management, rights advocacy should be provided in the fight against stigmatization and discrimination, and more active work should be carried out by using a rights-based approach to services in our country and resource finder roles. In order to eliminate the deficiencies in the current laws and policies applied to refugees, macro-level solution suggestions from all social workers in public institutions and non-governmental organizations working with refugees should be received and evaluated by the Directorate of Immigration Management. A comprehensive project should be carried out across Turkey for all professional groups that provide services to Syrian refugees, together with social workers, and an information set should be prepared in this project in order to eliminate the prejudices of professionals working with Syrian refugees about Syrian individuals and to fight against common misconceptions in society. Border security should be increased and a regular and controlled migration policy should be implemented. The attitudes and tendencies of social workers providing services to refugees regarding anti-foreigners should be examined periodically, and experts should be given comprehensive training on anti-discrimination practices in order not to harm the process of asylum seekers in vulnerable groups.